

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-693 16
STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 16 straipsnio pakeitimo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino siekis užtikrinti teisingą ir nuoseklų tarnybos laiko įskaitymą apskaičiuojant pareigūnų ir karių valstybines pensijas asmenims, dalyvavusiems ankstyvosiose tarptautinėse taikos operacijose 1996–2001 m. laikotarpiu, taip pat suderinti tarnybos stažo skaičiavimą su tuo metu galiojusia tvarka.

Tuo metu priimtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais (1996 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 736 „Dėl Lietuvos kariuomenės kuopos pasirengimo ir dalyvavimo taikos įgyvendinimo operacijose“, 1997 m. birželio 30 d. nutarimas Nr. 694 „Dėl Lietuvos kariuomenės karių, tarnaujančių tarptautinių operacijų padaliniuose, tarnybos sąlygų ir tarnybinių atlyginimų“ (negalioja nuo 2001 m. gegužės 1 d.), 2000 m. rugsėjo 21 d. nutarimas Nr. „Dėl Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų tarnybos tarptautinių operacijų kariniuose vienetuose sąlygų“ (negalioja nuo 2004 m. liepos 1 d.)) buvo nustatyta, kad į tarnybos laiką, kurio reikia tarnybos stažui krašto apsaugos sistemoje nustatyti, viena tarnybos diena vykdant tarptautines taikos operacijas įskaitoma kaip trys. Šie nutarimai sukūrė teisėtus lūkesčius kariams. Logiška, kad tarnybos stažas būtų skaičiuojamas nuosekliai pagal tuo metu galiojusią tvarką, ir tai turėtų apimti visas tarptautines operacijas, vykdytas 1996–2001 m. laikotarpiu.

Tačiau, tutint omeny, kad Vyriausybės nutarimas Nr. 694 yra galiojantis, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovaujasi įstatymu ir kariams, pagal šį Vyriausybės nutarimą dalyvavusiems tarptautinėse taikos įgyvendinimo operacijose, tą tarnybos laiką skaičiuoja kalendorine, o ne padidinta trukme – t. y. vienos tarnybos dienos vykdžius šias tarptautines operacijas neįskaito kaip trijų.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 6 punkte yra nurodyta, kad viena tarnybos ar darbo diena Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento struktūriniuose padaliniuose nuo 1990 m. balandžio 25 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d., Valstybės saugumo departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sistemoje nuo 1990 m. kovo 26 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d., Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnyboje nuo 1990 m. balandžio 11 d. iki 1990 m. birželio 7 d. ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriuje nuo 1990 m. birželio 8 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d. skaičiuojama kaip trys tarnybos dienos. Tai buvo sudėtingas laikotarpis ką tik Nepriklausomybę atkūrusiai valstybei, jos pareigūnai ir kariai dirbo rizikingomis sąlygomis, kuomet tvyrojo sovietų agresijos grėsmė.

Tačiau ankstyvosios tarptautinės taikos operacijos Bosnijoje ir Hercegovinoje buvo rizikingos ir turėjo didelę reikšmę Lietuvos integracijai į NATO bei kariuomenės pasirengimo stiprinimui, todėl vertos analogiško pripažinimo. Atsižvelgiant į tai, tikslinga kario tarnybos laiką šiose operacijose skaičiuoti padidinta trukme. Tai būtų svarbus žingsnis pripažįstant pirmųjų Lietuvos karių, dalyvavusių tarptautinėse operacijose, indėlį.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Lietuvos Respublikos Seimo narė Laurynas Kasčiūnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai?

Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skiriamos vadovaujantis Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymu. Tarnybos laikas (tarnybos laikui prilyginami laikotarpiai) pensijai skirti

apskaičiuojamas vadovaujantis minėto įstatymo 6 straipsniu ir 16 straipsnio 3 ir 13 dalimis, išskiriant tarnybos laikotarpius, įgytus iki ir po 1995 m. sausio 1 d.

Kaip minėta, įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 6 punkte yra nurodyta, kad viena tarnybos ar darbo diena Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento struktūriniuose padaliniuose nuo 1990 m. balandžio 25 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d., Valstybės saugumo departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sistemoje nuo 1990 m. kovo 26 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d., Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnyboje nuo 1990 m. balandžio 11 d. iki 1990 m. birželio 7 d. ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriuje nuo 1990 m. birželio 8 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d. skaičiuojama kaip trys tarnybos dienos.

Įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad į tarnybos laiką pensijai skirti įskaitomas tarnybos vidaus reikalų, vidaus tarnybos, krašto apsaugos, valstybės saugumo, prokuratūros sistemose, Specialiųjų tyrimų tarnyboje, Kalėjimų departamente, jam pavaldžiose įstaigose bei valstybės įmonėse, muitinės sistemoje, Vadovybės apsaugos tarnyboje laikas nuo paskyrimo į pareigūno ar kario pareigas dienos ir nėra nurodyta tarnybos laikotarpius skaičiuoti ne kalendorine, o padidinta trukme.

Tuo tarpu Vyriausybės nutarimais dėl Lietuvos karių dalyvavimo ankstyvosiose tarptautinėse taikos operacijose buvo nustatyta, kad į tarnybos laiką, kurio reikia tarnybos stažui krašto apsaugos sistemoje nustatyti, viena tarnybos diena vykdant šias operacijas įskaitoma kaip trys. Lyginant su Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymu, susidaro teisinio reguliavimo nenuoseklumas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama?

Įstatymo projektu siūloma papildyti keičiamo Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnį 3¹ dalimi, nustatant, kad tarnybos laikas tarptautinėse taikos įgyvendinimo, taikos įvedimo ar taikos stabilizavimo operacijose, vykdytose nuo 1996 m. birželio 21 d. iki 2001 m. balandžio 30 d., taip pat tarptautinėse operacijose, pradėtose vykdyti iki 2001 m. balandžio 30 d. ir tęsiamose po šios datos pagal tuo metu galiojusius Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, kai asmuo buvo paskirtas į pareigūno ar kario pareigas krašto apsaugos sistemoje, į tarnybos laiką pensijai skirti būtų įskaitomas taikant koeficientą 3 (viena tarnybos diena skaičiuojama kaip trys tarnybos dienos). Tokia nuostata savo esme atitinka šio įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatą, pagal kurią, skaičiuojant tarnybos laiką pensijai gauti, viena tarnybos ar darbo diena Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento struktūriniuose padaliniuose nuo 1990 m. balandžio 25 d. iki 1991 m. rugpjūčio 23 d. skaičiuojama kaip trys tarnybos dienos. Tai užtikrintų teisingesnę valstybinių pensijų skaičiavimą kariams, kurie dalyvavo ankstyvosiose tarptautinėse misijose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta?

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, į kario tarnybos laiką pensijai skirti įskaitant tarnybos laiką ankstyvosiose tarptautinėse taikos operacijose padidinta trukme, didėtų teisingumo jausmas tarp pirmųjų tarptautinių operacijų veteranų, taip pat kario tarnybos prestižas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai?

Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai?

Įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą: kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios?

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka?

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti?

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)?

Atsižvelgiant į tai, kad tarptautinių operacijų trukmė yra trumpa (5–7 mėnesiai), o asmenų, dalyvavusių ankstyvosiose tarptautinėse taikos operacijose 1996–2001 m. ir kuriuos apimtų siūlomi pakeitimai, skaičius yra ribotas (apie 100 žmonių), papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis nebūtų didelis.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėbuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.

„Tarnybos laikas pensijai skirti“, „tarnybos laiko pensijai skirti skaičiavimas“, „pareigūnų ir karių valstybinės pensijos“, „tarptautinės operacijos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.